

החלטה מס' 1/2024

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר הכללים למניעת ניגוד עניינים

של שרים וסגני שרים, התשס"ג - 2003

החלטה בבקשת השר מיכאל מלכיאלי לקבלת היתר לאי קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד

עניינים של שרים וסגני שרים

לפנינו בקשתו של השר לשירותי דת, ח"כ מיכאל מלכיאלי (להלן - השר) מה-10 במאי 2023 להיתר אישי לאי קיום כלל 13 לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג - 2003 (להלן - הכללים), באופן שיתאפשר לשר להקים חברה פרטית בבעלות משותפת עם אדם נוסף (50%-50%) לשם רכישת נכס מקרקעין והשכרתו לצד ג'. בנוסף, ביקש השר לקבלת היתר אישי לסטייה זמנית מהוראות כלל 16(א) לכללים באופן שיותר לו להחזיק בחשבונו סכום של כ-400,000 ש"ח, העולה על הסכום הקובע בכללים (שנכון להיום עומד על סך של 265,306 ש"ח), וזאת לצורך הקמת חברה ורכישת נכס מקרקעין באמצעותה.

מהבקשה, המסמכים הנלווים ומישיבת הוועדה בה הופיע השר והשיב בהרחבה לשאלות שהופנו אליו, עלה כי השר מעוניין להקים חברה בשותפות עם אחר, כאשר פעילותה של החברה תסתכם ברכישת נדל"ן, אשר יושכר לצד ג'. זאת ועוד, השר הבהיר כי הוא לא יהיה מורשה חתימה בחברה ולא יתערב בענייניה וכי כל הפעילות תבוצע בידי שותפו לחברה. כמו כן, השר קיבל על עצמו לפעול לחציצה נוספת ביחס לחברה הפרטית, על-ידי מינוי נציגה חיצונית ובלתי תלויה, רואת חשבון במקצועה, שאין לו עימה היכרות מוקדמת, אשר תפעל בשמו בכל ענייני החברה, ותקבל החלטות על-פי שיקול דעתה הבלעדי ולא תמסור לשר שום מידע. בנוסף, הנציגה תפעל למניעת כל חשש לניגוד עניינים, ככל שיעלה. בתמיכה לבקשה, השר הציג לוועדה ולמבקר טיוטת תקנון של החברה בה נכתב כי בעל מניות ב' (היינו, השר) לא יהיה רשאי לקבל החלטות בחברה. כן הציג השר טיוטת הסכם נאמנות. כמו כן, לאחר הישיבה שהתקיימה עם השר, עדכן השר את ועדת ההיתרים כי הוא השיב לשותף את ההלוואה שנטל ממנו כאשר כיהן כחבר כנסת.

לאחר שעיינו בבקשה של השר, במסמכים שצורפו לבקשה, ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה לגבי המקרה שלפנינו כמצוות כלל 21(א) לכללים, ובהתחשב בהחלטות קודמות של הוועדה לאורך השנים בעניינים דומים, החלטנו כי בנסיבות הבקשה, כאשר מדובר על סכום קצוב, על תקופה קצרה ועל ייעוד ידוע, אנו מתירים לשר להחזיק בכספים אלו (העולים על הסכום הקובע) שלא באמצעות נאמנות עיוורת, וזאת לטובת הקמת החברה ורכישת נכס המקרקעין שהוא בקשה זו. תוקף ההיתר הוא חודשיים מיום מתן ההחלטה. ככל שיחול שינוי כלשהו שיחייב הארכת המועד, ידווח על כך השר לוועדה, והוועדה תבחן האם יש מקום להאריך את תוקף ההיתר.

באשר לבקשה השנייה, היא הבקשה העיקרית, לקבלת היתר אישי שיאפשר לשר להקים חברה פרטית בבעלות משותפת עם אדם נוסף לשם רכישת נכס מקרקעין, נתנו את הדעת לכך שכלל 13 לכללים מתייחס למצב שבו לשר יש כבר זכויות בעסק או מניות שליטה בעת תחילת כהונתו, בעוד שבמקרה שלפנינו מדובר בבקשה להקים חברה לאחר תחילת כהונת השר. עם זאת, השר מסר כי הלכה למעשה גם טרם כהונתו הוא עסק ברכישת דירות ומכירתן, ובנוסף, הגם שמדובר בהקמת חברה, מהותית מדובר בהקמת חברה רק לצורך רכישת נכס והשכרתו לצד ג'. זאת ועוד, השר התחייב כי לאחר נטילת ההלוואה מהבנק, לא תהיה לו שום מעורבות בנוגע לניהול הנכס והחברה, לרבות בכל הנוגע לבחירת שוכרי הנכס, והוא אף הבהיר כי לא תידרש ממנו כל תשומה של השקעת זמן בשיפוץ הנכס. כדי להבטיח האמור, השר כאמור הונחה למנות נאמן חיצוני ובלתי תלוי, שיפעל בשמו בכל ענייני החברה, יקבל החלטות על-פי שיקול דעתו הבלעדי, ויפעל למניעת מצב של ניגוד עניינים בין השר לבין שוכרים פוטנציאליים של נכס המקרקעין ובכלל בכל הנוגע לעיסוק בענייני החברה והנכס, בהתאם לאמור בהסדר ניגוד העניינים של השר שיקבע משרד המשפטים.

בהתאמה לסעיף 16 (ד) לכללים, בשינויים המחויבים, טיוטת הסכם הנאמנות הועברה להתייחסות היועצת המשפטית לממשלה, אשר העבירה הערות מטעמה, אשר אומצו על-ידי וועדת ההיתרים בהחלטה זו.

לאור כלל האמור לעיל, החלטנו להיעתר לבקשה ולאפשר לשר להקים את החברה בשותפות עם אחר, אך זאת במגבלות שיפורטו להלן:

1) בהסכם הנאמנות יתווסף סעיף להתחייבויות השר לפיו הוא ימסור לנאמן הנחיה חד פעמית, קודם לתחילת מתן השירות, בכל הקשור לפעולותיו של הנאמן בקשר למניות ויימנע ממתן כל הנחיה נוספת מעבר לכך. כן יתווסף סעיף לפיו השר מתחייב לפעול לפי הסדר ניגוד העניינים שנקבע לו על-ידי היועצת המשפטית לממשלה.

כמו כן, יתווסף להסכם הנאמנות סעיף להתחייבויות הנאמן לפיו הוא יוודא כי בפעילות החברה אין חשש לניגוד עניינים של השר וכי הוא יפעל כנאמן של השר למניעת קיום חשש לניגוד עניינים. ככל שבעתיד יעלה צורך להחליף את הנאמן, יידרש השר לבחור בנאמן בלתי תלוי אחר בעל כישורים מתאימים, ואשר יעמוד בכלל ההתחייבויות הנדרשות מן הנאמן הממונה עתה. במקרה זה, על השר יהיה להודיע למבקר ולוועדה ההיתרים על זהות הנאמן החדש.

2) להסכם השכירות שייחתם בין החברה לשוכר יוכנס סעיף לפיו אין לשוכר שום קשר בכל צורה שהיא למשרד לשירותי דת ושלוחותיו.

השר מתבקש לדווח למבקר המדינה על כל שינוי נסיבות רלבנטי או חריגה מהתנאים האמורים.

בהתאם לכלל 19(ג) לכללים, תוקף ההיתר לא יעלה על משך תקופת כהונת הממשלה.

העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

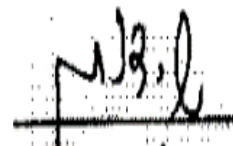
ניתנה היום, יום ד' כ"ו באדר א' (6.3.2024)

מוטי כהן
חבר הוועדה

ישראל תיק
חבר הוועדה

ישראל תיק
חבר הוועדה

השופטת (בדימ') שולמית דותן
יו"ר הוועדה